

A Könnyűipari Ágazati Párbeszéd Bizottság hírei

Vujkov Krisztina

Az IndustriAll Könnyűipari Ágazati Bizottság alakuló ülése

A magyar Könnyűipari Ágazati Párbeszéd Bizottság (KÁPB) képviselői (Keleti Tamás, Varga Éva, Csanádi József) is részt vettek az IndustriAll 2012. november 8–9-én Brüsszelben tartott alakuló ülésén. Az ülésen a bizottság stratégiai, taktikai céljait és munkamódszerét, valamint az európai szociális párbeszéd könnyűipari ágazatot érintő rendezvényeinek előkészítésével kapcsolatos álláspontokat egyeztetették.

A 2012 májusában egyesülése révén létrejött egyetemes európai ipari szakszervezeti szövetség (IndustriAll) főtítkárhelyettese, *Luc Triangle* ismertette az új szervezet felépítését, politikai munkabizottságait, ágazati bizottságainak struktúráját, szerepüket, munkamódszereiket és feladataikat. Az ülésen bemutatták az Európai Unió textil-, bőr-, ruházati és textiltisztító iparát (Törökország kivételével). Az anyag részletes elemzést, áttekintést tartalmaz az ágazat jelenéről, speciális jövőképet meghatározó tényezőiről. Áttekinté a cégek és a munkavállalók adatait, valamint a termelés, az értékesítés szektoronkénti jellemzőit (európai és világviszonylatban), kiemelt figyelmet fordít a szociális dialógus eddig elért eredményeire és fejlesztésének irányaira. Számba veszi az európai partner munkáltatói szervezeteket, különös jelentőséggel hangsúlyozva az együttműködés és közös törekvések fontosságát. Az előterjesztés elemzést tartalmazott, amely számba vette az ágazat erősségeit, gyengeségeit, esélyeit és törekvéseit, külön elemmezve az európai tizenötök és az újonnan csatlakozott országok jellemző paramétereit. Az összeállítás nagy teret szentelt a szektor fejlődést szolgáló technológiai, termék- és piaci fejlesztéseknek, számba véve az ezen a téren elért eredményeket, például az autóipar, az építőipar, a repülőgépgyártás, az egészségügy, a sebkezelés, a higiéniai területek, a védőruhák, a nanotechnológia, az elektroszmog, és az emberi testtel közvetlenül érintkező ruházati termékek területén. Kiemelte a lényeges európai uniós és globális kezdeményezéseket, megjelölve az előttünk álló legfontosabb feladatokat. A résztvevők számos kérdést tettek fel, illetve javaslatot fogalmaztak meg az ágazat fejlesztése érdekében.

Az ülésen értékelték és az Európai Unió szintjén meghatározták a textil-, a ruha- és a bőriparban működő szociális párbeszéd bizottságokban folyó eddigi tevékenységet és a jövő feladatai az ágazat működőképessége, foglalkoztatási biztonságának megteremtése érdekében.

A bizottság áttekintette, értékelte és megvitatta a 2012-ben végzett munkát és úgy találta, hogy a megtett intézkedések a legfontosabb aktuális feladatokra koncentrálnak és megfelelő döntéseket követően jól szolgálhatják mind az ágazat, mind az ágazati szociális párbeszéd fejlesztését.

A bizottság tájékoztatót kapott az ágazati Európai Szakképzési Tanács (TCL European Skills Council) eddigi tevékenységéről és jövőbeni feladatairól. Az erre vonatkozó jelentést a textil-, ruha- és bőripari szakbizottság 2012. decemberében vitatta meg és ott meghatározta a 2013-tól indokolt és szükséges irányokat és feladatokat. Az IndustriAll novemberi ülésén – ennek a decemberi tárgyalásnak az előkészítéseként – megerősítette az összeállításban megfogalmazott megállapításokat és képviselőit ennek a kiemelt tevékenységnek a megkülönböztetett módon történő kezelésével bízta meg. Nagy jelentőségűnek tekinthető az, hogy az Európai Unióban négy ágazatban – köztük a textil-, ruha- és bőripari szektorban – az európai bizottság által működtetett ESCO projektben a könnyűipar az egyik ágazat, amely a szakmai készségeket, képességeket, elvárásokat szakképzési tennivalókat fogalmazza meg. Ebben a munkában a magyar KÁPB két szakértője vesz részt.

A textil-, ruha- és bőripari munkabizottság 2013. évi munkaprogramjai és prioritásai hosszas, időnként egymásnak is ellentmondó nézetek közepette kialakult vita keretén belül körvonalazódott. A legnagyobb vitát a francia és dán kollégák azon felvetése váltotta ki, hogy a textiltisztítás, mint szolgáltatás legyen-e része ennek a szektornak. A vitát követően a bizottság úgy foglalt állást – több más országbeli kolléga más irányú véleményét is figyelembe véve –, hogy a szektor Európai Unió textil- és ruhaipari szociális párbeszéd bizottság legközelebbi ülésén a munk

káltatók véleményét is megismerve és figyelembe véve alakítsák ki a végleges álláspontot.

Ezen az ülésen ismertetik majd a KÁPB oldalai egyeztetett álláspontját, amelyben a magyarországi helyzet, szervezeti struktúra és részvétel körülményeivel ismertetik meg az Európai Unió ágazati szociális párbeszéd ülés résztvevőit. Több európai országban – így Magyarországon is – a szolgáltató szektor munkáltatói és munkavállalói szervezetei megbecsült és értékes tagjai, résztvevői a hazai könnyűipari ágazati párbeszédnek.

Az ESCO program Textil–Ruházati–Bőripari Referencia Munkacsoportjának tevékenysége

Amint erről lapunk 2012/5-6. számában is hírt adtunk, az Európai Bizottság Európai készségek, kompetenciák és foglalkozások (European Skills, Competences and Occupations, rövidítve: ESCO) néven egy többnyelvű szótár összeállítását határozta el, amelynek célja az állásüresedésekkel kapcsolatos információk minőségének és áttekinthetőségének javítása, segítve ezzel az álláskeresők tájékozódását a megüresedett állások között. Ehhez ugyanis egyebek között az is szükséges, hogy az európai munkaerőpiacon a képzettségek, készségek és foglalkozások megnevezését minden nyelven egységesen értelmezzék.

Az ezzel foglalkozó munkacsoport az elmúlt év végén, októberben és novemberben két ülésen is megtárgyalta a munka előrehaladását. Az üléseken *dr. Kokasné dr. Palicska Livia* és *Vujkov Krisztina* képviselte a magyarországi KÁPB-t.

Az **októberi ülés** résztvevői áttekintették a Textil-Ruházati-Bőripari (TRB) Referencia Munkacsoport (RM) előző ülésén napirendre vett statisztikai rendszerek felhasználhatóságát a jövőbeni munkájuk során. Kiindulópontként alkalmazható a NACE tevékenységi kódrendszer, amelyekhez munkaműveletenként hozzárendelhetőek a foglalkozások. Listázásra került a képviselt három alcsoport köre, azaz

- 13 Textilia gyártása – 13.1, 13.2, 13.3, 13.9 (13.99 „mélység”),
- 14 Ruházati termék gyártása – 14.1, 14.2, 14.3 (14.39 „mélység”),
- 15 Bőr, bőrtermék, lábbeli gyártása – 15.1, 15.2 (15.20 „mélység”).

A megbeszélés során felmerült, hogy bizonyos tevékenységek hiányoznak a listából pld. 16.29, 22.19, 32.50 (lábbeli). Amennyiben az RM bővíteni kívánja a lefedett skáláját, úgy indoklással kell fordulnia a „Maintenance” Csoporthoz.

Megállapították, hogy vannak az ágazathoz kapcsolódó foglalkozások a design és a kutatás-fejlesztés-innováció előrehaladása miatt. Felmerült többek között az a kérdés is, hogy ezek, valamint a szakképzéssel kapcsolatos oktatás, és a bőr-, textil- és ruhatermékekkel kapcsolatos minőségvizsgálat, laboratóriumi vizsgálat ehhez a munkacsoporthoz tartozik-e. Megállapították, hogy a NACE kiindulási alapnak jó, de vizsgálni kellene az egyes fel nem sorolt munkafolyamatokat is.

Az ESCO program képviselője elmondta, hogy az EU Bizottság tervezi egy „Kutatási+Fejlesztési” külön referencia munkacsoport létrehozását. A TRB RM tegye meg az ágazati lefedettség ajánlását a „Maintenance” Csoport felé. Amennyiben megvalósul az előzőekben jelzett munkacsoport létrehozás, úgy előfordulhat, hogy a lefedettség ajánlást nem tudják elfogadni.

Az ülés során a résztvevők a tevékenységi körök alapján felvázolták az ágazat működési folyamatainak rendszerbe foglalt térképét (organogramját).

Az ESCO titkárság képviselője azt kérte, hogy először két prototípust dolgozzanak ki, amelyekben áttekinthető egy-egy ágazati részmunkafolyamat és a hozzá kapcsolódó foglalkozások.

A szerteágazó ágazatok sajátosságai miatt, valamint a képviselt ágazatok hozzáadottérték-teremtő képességét fémjelvezve, 3 prototípust dolgoznak ki – ennek határideje 2012. december 15. volt. Ezek:

- cipőipari összeszerelő (a munka világában használt cipő esetpéldáján keresztül),
- munkaruházati textil alapanyag,
- munkaruházat – tűzoltó munkaruha.

Az ESCO program Textil-Ruházati-Bőripari Referencia Munkacsoport **novemberi ülésén** elhatározták, hogy a referenciacsoport jövőbeni rövidített elnevezése, ami magában foglalja a képviselt valamennyi ágazatot (textil, ruha, bőr=TCL): **TEXTAN**.

Gustavo Gonzales-Quijano és *dr. Kokasné dr. Palicska Livia* beszámolt az ESCO Belső Kommunikációs üléséről, amelyet 2012. november 6–7-én tartottak Brüsszelben. Az ülés résztvevői igen nagy érdeklődéssel kísérték azt a TEXTAN kezdeményezést, amely szerint a

tevékenységek/foglalkozások körének meghatározásakor felmerültek olyan foglalkozások is, melyek nem szerepelnek a 13., 14., 15. NACE tevékenységi kódrendszerhez kapcsolódóan, de mégis az ágazathoz tartozónak kell tekinteni őket, pl. a design, és a kutatás-fejlesztés-innováció előrehaladása miatt a szakképzéssel kapcsolatos oktatás, valamint a bőr-, textil-, ruhatermékekkel kapcsolatos minőségvizsgálat, laboratóriumi vizsgálat. Eddig a TEXTAN mindösszesen 8 nem lefedett foglalkozást sorolt fel. Ez kihívás elé állítja az ESCO-t, hogy legyenek meghatározva ezek a „rések” és az átfedések. A TEXTAN számos esetben felsorolta a NACE szerint nem lefedett köröket, megfelelő indoklással kísérve. A TEXTAN várja ezek elfogadását.

Bemutatták az ESCO struktúráját (különös tekintettel az ESCO Titkárságra és az ESCO Vezetőségre, amely utóbbiban, úgy tűnik, az EU Ágazati Szakképzési Tanács is kap egy helyet).

A TEXTAN képviselői ismertették a TEXTAN erősségeit és gyengeségeit; mindkettő abból adódik, hogy rendkívül széles körben fed le foglalkozásokat, de ehhez csak kisszámú a referencia csoport szakértői gárdája.

Az ülésen felmerült az a kérdés is, hogy milyen mélységben kell a tevékenységeket-foglalkozásokat-készségeket és a kompetenciákat-szakképesítést kidolgozni. A résztvevők megegyeztek abban, hogy a „szükséges és jellemző” mélységek részletezésekor szem előtt kell tartani azt a rendkívül fontos stratégiai tényezőt, hogy a textil-, ruha- és bőripari ágazatok súlyos és sok esetben tisztességtelen, nem korrekt nemzetközi versenyhelyzetben működnek, ezért figyelni kell arra, hogy ne fedjék fel szükségtelenül a humánerőforrások struktúrájának részleteit. Azokat az adatokat kell bizalmasan kezelni, amelyek veszélyeztethetik az ipar szellemi termékeinek tulajdonjogát. A túlzott nyitottság veszélyeztetheti az ágazat versenyképességét. Arra kell koncentrálni, hogy az ESCO-rendszerben megjelentetett adatok objektívak legyenek és az ESCO céljait megfelelően szolgálják.

A foglalkozások listájának kidolgozásakor felmerült az a szakmai kérdés, hogy pl. a méretre történő szabóság mesterségnek tekintendő-e vagy sem. Meg kell határozni, hogy mit értünk *mesterség* alatt, ez kihat a referenciacsoport hatáskörére. Elhangzott az a megközelítés, hogy egy szabó vagy egy cipész általában önfoglalkoztató és tulajdonképpen végighalad munkája során azon a teljes munkafolyamat sorozaton, amely elvezeti végül az adott késztermék (ruhadarab vagy egy pár cipő) előállításáig.

Ha azt nézzük, hogy az ESCO program azt célozza, hogy a megüresedett munkahelyeket betöltsék, akkor nem igazán érdemes a mesterember szakmai profilját meghatározni. Ezen kívül a NACE csak azon üzleti gazdasági tevékenységeket fedi le, ahol 20-nál vagy 50-nél több foglalkoztatott van. Ezek a tevékenységek – amennyiben készségeket keresünk – jóval inkább specifikus képességek keresését célozzák, mint egy „készre formázott mesterembert”. Másképpen kifejezve, a TEXTAN olyan foglalkozásokat fog meghatározni, amelyek a különböző feldolgozási fázisokban megtalálhatóak. A szabó vagy a cipész, mint a műveleteket végző egyetlen személy, olyan szakember, aki valamennyi foglalkozást, a megfelelő képesítést és a specifikus készségeket és kompetenciákat egy személyben lefedi.

A fentiekre vonatkozóan az ESCO Titkárság képviselője viszont azt fejtette ki, hogy függetlenül attól, hogy az adott személy önkéntes-e vagy nem, fizetséget kap a munkájáért, vagy önfoglalkoztató, így a lefedett foglalkozásokat tartalmaznia kell a rendszernek, függetlenül az adott „üzlet” méretétől, viszont jelenléte fontos az európai munkaerőpiacon. Más szóval, az ESCO célja valójában a megfelelő álláskeresés és állás-kínálat egymásra találása. Az ESCO-t viszont sokkal tágabb körben kívánják hasznosítani, pl. karrier tanácsadásként is. Adott esetben ez a karrier tanácsadási eszköz lehetőséget nyújthat egy gyárban dolgozó munkásnak, hogy mesterember váljék belőle.

A fentiekben részletezett pro és kontra indokokat jobban körül kell járni és annak megfelelően kell kialakítani a TEXTAN stratégiáját. Lehet az is a stratégia, hogy ne a mesterségre koncentráljunk, hanem az „ipari részre, az ipari méretekre”, ne emeljük ki az önfoglalkoztatás potenciálját se. Viszont koncentráljunk azokra a szakmai foglalkozásokra, amelyeket a gyárak igényelnek.

Az ülés résztvevői kidolgozták az ágazati felbontásokat és a prototípusokat. A prototípusok közül az egyik egy cipő ragasztott összeszereléssel, a másik egy ing gyártása.